

„Ubytování máme jen pro vás, se slečnou jsme jaksi nepočítali,“ oznámila Gerymu nabručená úřednice, na obecním úřadě v Potočné. „Práce v pohraničí jako náhrada vojny se děvčat ani netyká.“

„My bychom rádi bydleli v chalupě po prababičce. Jmenovala se Boucníková, číslo popisné 52.“

„Aha, Boucníkoví, to je tam nahoře,“ řekla úřednice už poněkud vlídněji. „Kdo ví, jestli ten objekt bude vůbec obyvatelný. Elektřinu vám zapojíme, horší to bude s vodou, přívod je určitě zastavený, kvůli trubkám, aby nepopraskaly mrazem.“

„Já si pamatuju, že jsme tenkrát s mámou, chodili pro vodu k pumpě,“ poznamenal Gery.

„V Potočné už máme zavedený vodovod, původní studny jsou ale dosud v provozu.“ Úřednice se náhle nečekaně usmála. „Takže ty musíš být syn od Lucie,“ přešla na tykání, „až budeš s mámou mluvit, tak ji pozdravuj, jako děti jsme spolu kamarádily, jezdila

sem do Potočné na prázdniny. No nic, předpokládám, že klíče máte, běžte se tam podívat, a kdyby byl barák neobyvatelný, můžete pár dní přespat u mě doma. Do práce bys nastoupil až příští týden, necháme vám čas, abyste se trochu zabydleli. S chalupou budete mít určitě práce nad hlavu.“

„Co vlastně budu dělat?“ zeptal se Gery.

„Nastoupíš do státního **statku**. Na tři roky se z tebe stane zemědělec.“

„A byla by práce i pro mě?“ ozvala se nesměle Nina.

„V pohraničí najde práci každý.“

„Jsem zdravotní sestra.“

„Tak o ty je doslova rvačka, akorát že tady v obci žádné zdravotnické zařízení nemáme. Musela bys dojždět dvacet kilometrů do Horního Městce.“

„A přímo v Potočné by něco nebylo?“

„Jakpak by ne. Zrovna nedávno mi tu bědovala jedna z farmářek, jak nemůže sehnat schopné pracovníky. Máte ráda zvířata?“

„Nevím, asi jo,“ špitla Nina.

„Tak jinak, vadilo by vám pracovat u ovcí?“

„Zkusit bych to mohla,“ pokrčila Nina rameny.

„Dobrá, takže v pondělí v sedm ráno se tady potkáme a já vás pak oba zavedu na pracoviště. Do té doby se zkuste zabydlet. Vítejte v Potočné!“

Gery s Ninou poděkovali a vyšli do odpoledního slunce hledat chalupu. Gery si cestu pamatoval už jen matně. Nakonec domek i s přilehlou stodolou našli ve stráni nad vesnicí na pozemku pokrytém suchými keři bodláků a šlahouhy divokých růží. Bylo zjevné, že okolí celé roky nikdo neudržoval. Gery malinko poklesl na mysl, ale před Ninou nedal nic znát. „Pojďme dál,“ přiměl se k veselému tónu, „musíme vzbudit Šípkovou Růženku.“

statek

Statek, hospodářství anebo dnes moderně farma, tvoří základní jednotku v zemědělství.

Ať už tomu říkáme jakkoliv, jedná se zpravidla o skupinu obytných a hospodářských budov, umístěných nedaleko od pozemků určených k pěstování zemědělských plodin nebo chovu hospodářských zvířat. Statek patří většinou jedinému majiteli, který tam společně se svojí rodinou rovněž žije a pracuje. Říkáme mu sedlák nebo farmář. Jsou i případy, kdy statek patří státu. Někdy je také možné sloučit více statků dohromady (často i proti vůli původních majitelů). Takové uskupení nazýváme zemědělským družstvem a jeho vedoucího (předsedu) si jednotliví členové sami volí.

Pod plachtou byl ukrytý staříčkový traktor. Takové typy na statku už dávno nejezdily. Neměl ani střechu. Možná proto, že v dobách, kdy byl vyroben, většinu polí obdělávala tažná zvířata a farmáři se za nimi museli brodit bahnem nebo v žáru slunce

polykat prach. To traktorista si lebedil na sedadle za volantem. Myšlenka, že by jeho stroj mohl mít navíc i vytápěnou kabinu, byla asi tenkrát ještě úplně nepředstavitelná.

Traktor byl na několika místech oděný a měl mír-

ně pomačkané plechy. Nikde ale nebyl rezavý a na první pohled se zdálo, že je kompletní a možná dokonce funkční. Opodál ležely nějaké náhradní díly a dva velké litinové disky, patrně závaží, které se montovaly na zadní kola. Gery ještě odsunul několik prken v naději, že objeví další součástky, ale našel už jen staré vidle. Zvedl je ze země a přešel k hromadě trouchnivé slámy. Chtěl prozkoumat i tuto poslední část stodoly, tak se pustil do odhazování. Vidle se mu ale jaksi zasekly a nešlo s nimi pohnout. Začal slámu odhrabávat rukama, aby zjistil, kde uvízly a... „Mě snad picne,“ vykřikl nahlas. Zpoza plesnivé slámy vykoukla stará motorka, z které zcela nepatříčně trčely Geryho vidle. „Ježkovy oči,“ vyjekl, „snad jsem tomu něco neudělal.“ Opatrně vidle vyviklal z žebrování motoru a dlaní setřel prach na nádrži. Do šera stodoly zaskvítil chrom a hluboký černomodrý lak. Motorka vypadala jako nová. Koukl na tachometr. Počítadlo kilometrů ukazovalo číslici jedna.

Hned následující odpoledne letěl Gery na poštu, aby zavolal otci a povyprávěl mu o svém nálezu.

„Našel jsi k ní papíry?“

„Všechny dokumenty byly v přihrádce pod sedadlem,“ řekl Gery a úplně viděl, jak jeho otec na druhém konci drátu poskočil vzrušením. „Podle velkého techničáku ji děda koupil krátce po válce, ale očividně na ní nikdy nejel.“

Ve sluchátku to chvíli jen praskalo a pak otec konečně promluvil. „Maminka si nepamatuje, že by někdy viděla dědu s motorkou. Traktor prý ale běžně používal. Synku, teď dobře poslouvej. Nikde o tom nemluv! Taková vzácnost by už v leckom mohla probudit myšlenku na to, aby se do té vaší stodoly zašel podívat.“

stodola

Jednou z nejdůležitějších budov na statku je stodola. Slouží k uskladnění zemědělských produktů (zejména sena a slámy) a částečně také strojů a různého vybavení. Dnes už se ale některé staré venkovské stodoly k původnímu účelu nepoužívají a mnohé jsou přestavovány na rekreační objekty nebo na stylové restaurace. Není divu, bývají to často malebné stavby ze dřeva a z přírodního kamene. Dříve se totiž i obyčejné hospodářské budovy stavěly tak, aby byly funkční a zároveň krásné. Stačí si prohlédnout jakoukoliv dochovanou továrnu z devatenáctého století.

Začaly žně a vše, co mělo ruce, nohy, kola a sekačí lišty, vyrazilo do polí. Gery chodil domů jen na přespání a ráno, skoro ještě za tmy, hnal opět do práce. Drahé kombajny, které většinu roku jen zbytečně zabíraly místo v hale, teď musely prokázat, že jejich pořízení nebyly vyhozené peníze. Běda, kdyby se zrovna v tomto čase vyskytla na strojích vážná porucha. Počasí vyšlo krásně, po celou dobu sklizně ani nekáplo. Gery kmital u zásobníků, kam se obilí sváželo a kde probíhalo jeho sušení. Část úrody zůstane na statku, většina ale bude dopravena do ohromných sýpek zvaných sila. Odtud obilí poputuje do mlýnů a umletá mouka pak do pekáren, kde z ní mistři pekaři upečou voňavý chléb, křupavé rohlíčky nebo sladké koláče.

sklizeň obilí

nebož žně, byla po celé věky nesmírně namáhavou prací. Sekáčů kosou nebo dokonce jen srpem obilí žali (odtud slovo žně), požaté obilí svázali do snopů a ty nechali na poli dosušit. Snopy pak byly dopraveny do stodoly na mlát, kde se za pomoci cepů z klasů vymlátlo zrna. Celou tuto šílenou dřinu dnes naráz vykonává sklizeň mlátička zvaná kombajn. Uf, děkujeme.

Na svatbu byli kromě rodičů, prarodičů a sourozenců pozváni také staří kamarádi z Manadamu. Gery navíc oslovil i přátele svého táty, pana Zílu a pana Kristiána, které odjakživa považoval za členy rodiny. Z Manadamu tak přijel rovnou celý autobus. Pozvánku obdrželo i mnoho nových známých z Potočné. Hned poté, co Ninu a Geryho oddal starosta obce, mohla začít oslava. Konala se v působivých prostorách bývalé tančírny, místě s krásnými velkými okny, vykládaným kazetovým stropem a leštěnou parketovou podlahou. Příjemným překvapením byla kapela, s níž se Gerymu vrátil Rudas. Muzikanti hráli skvěle a velmi rychle si získali i rozmaz-

lené manadamské publikum. Rudas navíc předváděl barevné efekty se svým obličejem – při sólech na trumpetu střídal rudou barvu s fialovou.

„Vy tady vážně hodláte už navždy zůstat?“ nemohla tomu všemu uvěřit Geryho sestra Zira. „Nebudete zde úplně zahrabani? Jak to máte třeba s kulturou?“

„Tak je fakt, že například do divadla se asi nedostaneme,“ připustila Nina. „Místo v kavárně vyse-
dáváme na lavičce u domu a kocháme se výhledem, nebo zajdeme do hospody. Oba ale máme nejraději knihy a knihy si můžeš číst všude. Gery také nedávno koupil v bazaru docela dobrý gramofon. V Horním Městci mají totiž kromě kina výborně zásobe-

né hudebniny, tam seženeš stejná elpička jako u nás v Manadamu. Vlastně bych už měla říkat *u vás* v Manadamu.“

„Stejně mi budete chybět, přijedete alespoň někdy domů? Teda promiň, k nám?“

„Zatím nevím, když máš hospodářství, moc cestovat nemůžeš. Možná bych mohla poprosit paní Flori nebo jinou kamarádku. Třeba by se nám na těch několik dní o zvířata postaraly. Zato vy byste do Potočné mohli jezdit častěji. Teď, s příchodem zimy, vypadá všechno trochu ponuře, ale víš, jak je tady od jara do podzimu krásně?“

„A dá se ubytovat někde jinde než u vás v chalupě na zemi nebo v hostinci?“ zeptala se Zira.

„O tom s Gerym přemýšlíme. Na louce nedaleko lesa máme krásný plácek. V létě by tam mohl být kemp. Zájemci by se určitě našli. Poslední dobou jezdí rodiny z města na venkov docela často. Děti si prohlédnou kravičky a prasátka, projedou se na poníkově, pohládí si ovečku, taková **agroturistika**.“

„Nino, mě pod stan nedostaneš.“

„Vždyť já vím, ty bys přece bydlela u nás. A neboj, nahoře v podkroví co nejdříve vybudujeme pořádnou místnost pro hosty.“

Když došlo na předávání svatebních darů, položili rodiče před Ninu a Geryho dva malé papírky. Gery je vzal do rukou a nechápavě na ně zíral.

„Jízdenky na autobus? Do Horního Městce?“

„Ano, jízdenky na autobus. V pondělí totiž vyrážíme na malý společný výlet, víd, maminko,“ řekl otec.

„Přesně tak,“ řekla máma, „dáme si v cukrárně zákusek, pak navštívíme katastrální úřad a necháme na vás přepsat chalupu i se všemi pozemky okolo.“

Gery vykulil oči a Nina jen polkla.

„A co Zira a co Arnold?“ vzpomatoval se Gery.

„Neboj, s tvou sestrou i tvým bratrem všechno spravedlivě vyrovnáme,“ uklidnila ho máma. „Je však hezké, a já si toho cením, že na ně myslíš.“

„Co když to tady nezvládneme, co když se nám nebude dařit a my se budeme muset vrátit s brekem do Manadamu?“

„Alespoň máte o něco silnější motivaci. My vám ale věříme, víd, tatínku.“

agroturistika

Mnohým obyvatelům města chybí příroda, a tak rádi jezdí na výlety do lesů a do hor a k vodě. A někteří by chtěli alespoň na chvíli zažít, jaké to je být farmářem, zkusit pracovat u zvířat, dotýkat se hlíny a cítit všechny ty vůně venkova. A když se všeho dostatečně nabaží, odjedou zase zpátky do pohodlí velkoměsta. Některé ten zážitek ale může tak uchvátit, že se rozhodnou zůstat na venkově už navždy.

Mráz kreslil na skla oken zubaté květiny a všude bylo po kolena sněhu. Nina i Gery teď chodili z práce brzy. Zatopili v kamnech, uvařili konev čaje a oba se věnovali svým zálibám. Nina propadla pletení a také předení vlny. Paní Flori ji naučila, jak vlnu česat, barvit a jak používat kolovrátek. Česačku i kolovrátek měla Nina po prababičce. Byly to krásné kousky, na kterých paní Flori mohla oči nechat. Nina zrovna na druhý pokus zkoušela z upředené vlny uplést Gerymu svetr. Po večeri rádi poslouchali rozhlasové hry. Televizi neměli a ani po ní netoužili. Gery pak pročítal odbornou literaturu. Ležel do noci v knihách a brblal, že se učí víc, než když studoval na univerzitě. „Zabalím školu, protože mě nebavilo čumět do skript, a podívej, lítám v tom zase. Dojivost, ekologie, výnosy, hnojiva, hrůza. Jediné štěstí, že mě to baví.“

„V neděli si dej pauzu.“

„Dám, pojedeme s Vikim do lesa pro dřevo.“

„Myslela jsem úplnou pauzu, ne že pojedesh někam do lesa nebo betonovat patky na foliovník jako před měsícem.“

„Betonovat jsem musel, protože už hrozily mrazy, a teď taky musím, protože, milá, zlatá, dřeva není nikdy dost.“

Hromadit zásoby dříví na topení byla Geryho tajná vášeň. Štípaní špalků ani nepovažoval za práci, nýbrž za druh meditace při níž si vyčistil hlavu od učení i od starostí. S potěšením pak obhlížel úhledně vyrovnané řady pod stříškou dřevníku.

Na statku, teď v zimním čase, probíhala pravidelná **údržba zemědělské techniky**. Ta dostala během uplynulé sezóny pořádně zabrat. Všechny opotřebované části bylo nutné opravit, případně vyměnit.

Motory traktorů procházely rovnou generální opravou. Gery byl ve svém živlu. S frézou, soustruhem, nebo svářečkou si rozuměl výborně. Dnes ho ovšem čekal poněkud ošemetný úkol. Musel řediteli statku nějak oznámit, že by od jara rád podnikal na svém. Před pár dny obdržel dopis z vojenské správy, kde získal svolení k vlastní živnosti. Jediná a pochopitelná podmínka byla, že musí zůstat v západním po-

údržba zemědělské techniky

V minulosti, to měl zemědělec se svým nářadím poměrně jednoduché. Vyčistil pluh, promazal kolomazi kola žebříka a volný čas pak mohl trávit třeba hrou na počítadle. S rostoucí složitostí techniky ale začala být náročnější i práce s její údržbou. Bylo zde již zmíněno, jak velký je to malér, když se uprostřed sklizně porouchá kombajn. Stačí ale, když během sezony vypadne z provozu traktor. Nikdo vám žádný nepůjčí, všichni ten svůj sami potřebují. A tak místo setby, orání nebo sklizně dřepíte v dílně s rozebraným motorem. Přesně této situaci se rozumný farmář snaží vyhnout. Proto zimní čas věnuje důkladné údržbě a renovaci, aby jeho stroje byly na jaře pěkně opravené, promazané, vyleštěné a spokojené.

hraničí, za což se mohl Gery bezpečně zaručit. Bylo by asi obtížné přesouvat svá pole a farmu někam do rekreačních oblastí u Jižního moře.

Požádal ředitele o slyšení, a v jeho zakouřeném kanceláři mu začal kostrbatě vysvětlovat svůj záměr. V momentě, kdy hovořil o tom, že výdaje za řidičské oprávnění na traktor zaplatí, ho ředitel přerušil.

„Mám z tebe radost, chlapče,“ oznámil mu nečekaně, „a žádné strachy, nic platit nemusíš. Naše erární pokladna tento výdaj unese. Jako člen obecní rady velmi vítám tvoje rozhodnutí, usadit se tady

natrvalo. Vždyť právě proto je mladým zdravým jedincům nabídnuta možnost, odkroutit si vojnu v pohraničí. Úřady potichu doufají, že někteří z vás zůstanou a budou se podílet na rozvoji regionu. Kdybys cokoli potřeboval, neváhej se na mě obrátit, neberu tě jako konkurenci, ale jako kolegu. Jen doufám, že sis všechno dobře promyslel, protože jednoduché to mít nebudeš.“

Poslední ředitelova poznámka byla zbytečná. Rizika svého budoucího podnikání si Gery uvědomoval až moc dobře.